

Bönen för livet

I äldre tider var det i den svenska kyrkohandboken angivet att församlingen skulle falla på knä vid tre tillfällen under högmässan. Inte oväntat gällde knäfall vid syndabekännelsen och vid läsningen (eller sjungandet) av instiftelseorden. Kanske lite oväntat för somliga idag var det tredje tillfället vid bedjandet av Herrens bön. Även om knäfall inte är en ovanlig böneställning markerades särskilt Herrens bön som ett tillfälle att falla på knä vid. Knäfallet uttrycker å ena sidan "Herre, jag är inte värd..." och å andra sidan en vördnad inför det höga och heliga. När vi ber kommer vi å ena sidan tomhänta, utan anspråk, och å andra sidan med respekt inför den Höge och Helige. Vad får - kan - borde - jag säga? Då har Gud har i sin nåd lagt ord på våra orena läppar som vi inte bara får rikta till honom. De når ända fram till Fadershjärtat och är fyllda med Guds egen rikedom och inneslutna i Jesu egen förbön och försoning. Det är bönen Jesus gav åt sin Kyrka - Fader vår.

Bön - ett nådemedel?

Våra lutherska fäder brukade säga att bön inte räknas till nådemedlen. En hedning i djungeln kan inte räkna med nåd för att han riktar en bön till "Gud". Guds ord, däremot, förmedlar nåd så att den som lyssnar möter den levande Guden och får ta Hans löften om nåd till sig. Med Herrens bön har vi inte bara fått ord att be till Gud. Vi har också fått ord från Jesus att ta till oss - och att be. Och det är en stor nåd. Ja, kanske är det så att det viktigaste med Herrens bön är vad den gör med oss, inte vad Gud ska svara på vår bön.

Bönen på Jesu hjärta

När lärjungarna bad Jesus lära dem att be, så hade de givetvis redan levt ett liv präglad av bön, fromma judar som de var. Men deras önskan var att få Jesu perspektiv på bön. Vi ber om det som ligger på vårt hjärta. Vad ligger på *ditt* hjärta, Jesus? Vad tycker du är viktigt? Lär oss! Eller vill vi egentligen veta, kanske vi måste fråga oss? Veta - för att korrigera vår bön och faktiskt avstå från något vi anser viktigt? Med Herrens bön lägger Gud på mitt hjärta det som ligger på *Hans* hjärta. Det ger perspektiv på det gamla uttrycket om bön, att det är "hjärtats samtal med Gud".

Vem talar vi till?

Hade lärjungarna ens kunnat gissa vem de skulle tilltala när Jesus började lära dem? "Du som bor i ett ljus dit ingen kan komma?" Nej, *Fader vår* ska de tilltala. En Fader? Jesus ville locka fram rätt tillförsikt i bönen. Den allra mest omtänksamma fader som levt på denna jord är bara en blek skugga av den Fader som är himlen som är... *vår*. "Om ni som är onda förstår att ge era barn goda gåvor, hur mycket mer skall då inte er himmelske Fader ge det som är gott åt dem som ber honom?" (Matt 7:11) Treåringen som sitter tryggt i sin faders famn och med sitt vädjande till "pappa" får fadershjärtat att smälta - det är bilden Jesus väcker när han väljer det i Bibeln ovanliga "Fader" istället för det vanliga "HERRE", "min Gud" (Psaltaren). Efter sin uppståndelse sa Jesus att han går till "min Fader... och *er* Fader" (Joh 20:17). Jesus vet var det uppenbara hindret för kontakt, gemenskap, trygghet och bönhörelse ligger: i en tom grav! Det är inte bara nåd att vi har en himmelsk Fader som vi får kalla vår, det är också nåd att Jesus lärt oss att förstå det när vi vänder oss till Gud i bön.

Raka besked!

När väl Jesus lärt oss det största privilegiet, den största gåvan, nämligen att få be till Fader vår, sitta där i trygga famnen, så kommer tre raka besked om vad som är viktigt. *Hans* namn! *Hans* rike! *Hans* vilja! Här kanske vi trodde att bön handlade om... *vårt* namn, *vårt* rike, *vår* vilja? Jesus vet att vi tänker så och vänder just därför upp ner på vår tanke genom att lära oss att först och främst må Guds namn hållas heligt. "Guds namn är i sig självt heligt, men vi ber i denna bön att det skulle hållas heligt också oss hos." (Luthers förklaring). Skulle *det* vara den viktigaste bönen? Det *första* vi ber när vi sitter i den mjuka fadersfamnen? Ville lärjungarna höra och lära sig det? Men med lite

eftertanke kanske den tanken får fäste att det är bättre att *Guds* alltigenom goda, fullkomliga, kärlekfulla vilja sker med oss och världen... än att vår egen opålitliga, själviska, och kortsiktiga vilja ska ske. Och att Hans rike får växa till i världen runtomkring oss... och i oss.

Så skall allt det andra tillfalla er

Egentligen har Jesus så långt bara omvandlat till bön det som han i bergspredikan lärt oss, nämligen att *först* söka Guds rike och Hans rättfärdighet (Matt 6:33). När de första bönerna i Fader vår fått sjunka in, så händer något med oss. Vad mer behöver vi begära än att Guds goda och nådiga vilja får ske med oss? Men Jesus lovar ändå "så skall allt det andra tillfalla er." Och det omvandlas till bön i den resterande delen av Fader vår. Med bönen om dagligt bröd ber vi om precis allt vi *behöver* (inte nödvändigtvis det vi vill ha) för vårt uppehälle. Bönen handlar om bröd - inte tårta. Men precis som Luther lyfter fram i katekesen handlar bönen mer om att lägga märke till allt vi får och dra den rätta slutsatsen: "Se på himlens fåglar, de sår inte, de skördar inte och samlar i lador, och ändå föder er himmelske Fader dem. *Är ni inte värda mycket mer än de?*" (Matt 6:26)

Det vi behöver är nu inte bara bröd. Ett litet "och" binder ihop bönen om bröd med bönen om syndernas förlåtelse. Livet är både timligt och evigt, där Guds förlåtelse öppnar Guds eviga rike för oss. Och när livet hos Gud väl är öppnat och tryggt blir bönen om beskydd mot frestelser viktig. Fräls oss från det onda och den onde! För då är vi i tryggheten hos Gud, vilande där i tro, här i tiden och sedan i evigheten. Det är den realistiska tron som till slut avslutar med bönen om att inget ska dra oss bort från Honom.

Finns det nu *något* mer att be om, som vi *behöver* be om, någon bönhörelse som fattas när Fadern svarat på *Jesu* bön? Vad som gör vår bön kraftig är sist och slutligen inte vår tro och kraft, utan Jesus. Hans blod, hans löfte, hans namn, hans bön - *vår* skatt!

"När jag väl förstod betydelsen, var jag en kristen"

Dr Ken Bailey, en framstående bibellärare, undervisade vid ett tillfälle unga studenter i Lettland, en tid efter Sovjetunionens fall. Han frågade en ung kvinna om hur hon kom till tro, när alla indoktrinerades i ateism. Kommunisterna hade stängt alla kyrkor, hela hennes släkt var ateister, där fanns helt enkelt inga förutsättningar för trons uppkomst. Men så berättade kvinnan att Herrens bön tilläts på begravingar. Som ung lärde hon sig orden utantill, utan att begripa innebörden eller varför orden användes. När Lettland sedermera blev ett fritt land sökte hon efter bönens betydelse. "När du är i mörker uppfattar du det allra minsta ljus som väldigt ljust. För mig var Herrens bön ett sådant ljus, utan att förstå riktigt varför. När jag väl förstod betydelsen, *var jag en kristen.*" (citatet ur Kenneth Bailey, *Jesus through Middle-Eastern eyes*)

Herrens bön är bönen att *lära sig* hela livet, eftersom den formar vår tro. Den gamla principen *lex orandi lex credendi* gäller i högsta grad Herrens bön. Såsom vi ber - de ord vi använder i bön och gudstjänst - kommer att forma tron. Vad kan vara bättre att formas av i tron, än det som Jesus lagt på våra hjärtan att *be*? Och så som vi tror - så ber vi. Om det är Jesus vi tror på, så tror vi också det allra bästa om den bön om vilken han själv sagt: "Så skall ni be" (Matt 6:9)

På knä

Det har skrivits massor om bön. Goda råd, varför man ska be, hur man ska be, osv. Mycket kan vi klara oss utan. Men om Jesus inte sagt sitt "Så skall ni be" hade vi knappast själva kommit fram till, med tillförsikt, vem vi får vända oss till (Fader vår), vad som är viktigt (Guds rike och Hans rättfärdighet), och vad vi i Faders famn får förvänta oss (allt det som ska tillfalla oss). Vi kommer inte bara med tomma händer till Gud - vi kommer med Herrens bön! Vi nalkas inte bara den höge och helige - vi nalkas Fader *vår*, för Jesu Kristi blods skull! Till sist är det inte vår ovärdighet eller Guds höghet som skulle få oss att falla på knä, utan Hans *nåd*. Det är den obeskrivligt rika gåvan som vår Herre och Frälsare Jesus Kristus gav oss - Herrens bön - som ödmjucar oss till att falla på knä i bön till Fader vår som är himmelen!